

el personatge

John Paul Lederach

Mediador i expert en construcció de pau i resolució de conflictes

“L’esperança és que el món entengui que és una gran família”

Lederach, de visita per fer una conferència a la Fundació per la Pau, ho ha aprofitat per quedar-se uns dies a Barcelona, on va viure. JORDI PIZARRO

Religió Pertany a l'església menonita –contemporània a la reforma protestant–, i la religió l'ha inspirat per fer la pau **Sardanes** Creu que es poden trobar arrels pacifistes en la cultura catalana; per exemple, en la manera grupal i inclusiva de ballar sardanes

MARTA BAUSELLS

Sorprèn que una persona que ha vist els efectes d'incomptables guerres tingui una actitud tan positiva cap a la vida i una fe tan gran en la humanitat com les que desprèn Lederach. Les ha vist de tots colors en conflictes armats prolongats: Colòmbia, Irlanda del Nord, el Nepal o Somàlia. Acostuma a treballar amb les comunitats afectades i a vegades també amb els polítics. I sempre, explica, s'ha de ficar a la pell de tothom, cosa que no sempre és fàcil.

Fins a quin punt és útil la seva feina des de la base quan no hi ha la voluntat política d'arribar a la pau? Fins i tot en moments en què no veiem els canvis que desitgem, en què sembla que no tinguem èxit, en el que treballa és en crear plataformes que puguin arribar a sostenir-se elles mateixes, que tinguin capacitat de resposta i que, malgrat que no hi hagi la voluntat política –gairebé mai hi és– la comunitat vegi el canvi que ells desitgen i s'hi dirigeixi.

Pot posar-ne algun exemple?

A Nicaragua, durant els anys 80, l'equip de mediadors en què vaig participar va aconseguir posar fi a la guerra entre la costa atlàntica i els sandinistes, un èxit des del punt de vista polític. Ara bé, els canvis estructurals, els més importants, encara no han acabat de passar. A Colòmbia, en canvi, pot semblar que no hi hagi solucions a l'horitzó, però en l'àmbit local i regional hi ha cada cop més capacitat de resposta. I hi ha molts casos, que no veiem als mitjans, en què els ciutadans s'han agrupat per treballar plegats per una reconciliació entre víctimes i botxins.

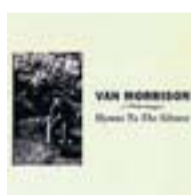
un llibre

'Tomorrow's child', de Rubem Alves

un lloc

Les muntanyes Rocalloses, que veu des de casa

una cançó

'Take me back', Van Morrison

Parla amb tot tipus d'organitzacions o té algun límit?

Sí, parlo amb qui calgui. Els darrers anys això s'ha complicat per culpa de l'extensa *llista de terrorisme*, que comporta riscos. Recentment, la Cort Suprema dels EUA ha dit que compartir coneixements sobre temes com els drets humans (o la resolució de conflictes) és ajudar els que són a la llista, que té unes portes d'entrada enormes i és un carreró sense sortida. En aquest sentit, la meua feina és viure en l'ambigüitat.

Com es parla amb terroristes?

Normalment, quan la gent escull aquests mètodes és perquè creu que no té una altra alternativa. Normalment hi ha un gran aïllament i molta desconfiança. Cal treballar per comprendre com entenen el món, i comprendre-ho no vol dir estar-hi d'acord. Molt pocs hem intentat entendre d'on vénen i per què. I això requereix establir relacions, no distanciar-se'n. En un món on cada cop hi ha més

conflictes, més armes i més violència, què està fallant?

Per mi una gran fallada és que com a família global invertim tants diners en defensar-nos exclusivament de maneres armamentístiques. I no sempre hem invertit la mateixa quantitat ni de diners ni d'esforços a buscar les alternatives a això. A més, tot just es comença a prendre seriosament la disciplina en què treballa, que és força recent.

No se sent mai impotent?

No, mai m'he desesperat, i l'esperança concreta radica principalment en el fet que els grups amb els quals un treballa a nivell local sobretot, que han sobreviscut coses que a vegades no et pots imaginar, cada dia han de buscar com tirar endavant ells mateixos; no es desespere, sempre estan buscant, sempre estan sobrevivint.

A hores d'ara tenim clar que la moral és relativa quan es tracta d'objectius d'Estat. El món pot realment arribar a viure en pau?

És cert que la forma en què construïm les relacions internacionals des de fa diversos segles es basa en els estats-nació totpoderosos. No obstant, els desafiaments que tenim ara van més enllà de les fronteres que hem creat. En aquesta realitat nova, que va des del clima a la informàtica, passant per les migracions i les malalties, el que fa un estat afecta tota la resta i no podem permetre que un o altre govern ho decideixi tot. És la gran esperança per mi, aconseguir algun dia entendre que som una gran família humana i no un globus tallat a pedaçes.

Un dels debats tradicionals de la filosofia política gira al voltant de la naturalesa humana. "L'home és un llop per a l'home", o és optimista? Jo he conegut els dos costats de l'ésser humà, però crec que fins i tot les persones que fan coses incomprensibles tenen al darrere un ésser humà. Hem d'advocar aquesta essència i reconèixer en l'altre l'espurna divina que tots tenim. —

ANÈCDOTES I PASSIONS

- Li encanten els haikus, formes breus de poesia japonesa. Diu que l'haiku de la construcció de la pau és "complexitat i simplicitat".
- Vol escriure un llibre que reculli un viatge per tot el país buscant la millor crema catalana. Per Nadal sempre cuina o paella o sarsuela.
- A finals dels 70 va fer un viatge per tot l'Estat amb motxilla i gravadora recollint testimonis d'objectors de consciència. En va sortir el llibre *Els anomenats pacifistes*.